

IZVJEŠĆE ZA RAZDOBLJE 8. - 12. 12. 2025 GODINE

8. 12. 2025.			Bravadžiluk broj 17, Sarajevo
--------------	--	--	-------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i športa obratila se Služba za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Općine Stari Grad Sarajevo sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za izmještanje postojeće tende na poziciju ispod strehe krovišta kojim je vizuelno odvojeno prizemlje i potkrovlje objekta u ulici Bravadžiluk broj 17.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i uvidom na licu mjesta utvrđeno je da predmetni objekt pripada obuhvatu nacionalnog spomenika BiH pod nazivom *Historijski urbani krajolik Sarajevo* («Službeni glasnik BiH», broj 1/21 i 10/21), na koji se primjenjuju mjere zaštite koje su utvrđene Zakonom o provedbi odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini («Službene novine Federacije BiH», br: 2/02, 8/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

Pregledom dostavljene dokumentacije i uvidom na licu mjesta, Zavod je mišljenja da se može odobriti izmještanje tende na željenu lokaciju ispod gornje strehe na objektu, a prema urbanističko tehničkim uvjetima Općine.

Zavod nije suglasan sa uklanjanjem postojeće male nadstrešnice iznad prizemlja objekta na način kako je predstavljeno projektnom dokumentacijom.

9. 12. 2025.			Stari grad Maglaj inspekcija
--------------	--	--	------------------------------

Zavodu su se obratili neimenovani djelatnici Općine Maglaj s informacijom i dokumentacijom da se u sklopu nacionalnog spomenika Stari grad Maglaj vrše radovi za koje ovaj Zavod nije dao potrebne suglasnosti sa zamolbom da u sklopu svojih nadležnosti poduzme sve zakonom predviđene mjere kako bi se utvrdilo stanje i eventualno spriječila daljnja devastacija nacionalnog spomenika.

9. 12. 2025.			Maršala Tita - Terasa - Mostar
--------------	--	--	--------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i športa obratila se Agencija „Stari grad“ Mostar sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja na projekt sanacije terase-prohodnog ravnog krova u ulici Maršala Tita u Mostaru koji je izradila ovlaštena projektantska kuća „ARHI-PLUS“ d.o.o. Mostar.

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“ br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, članak 1. stavak 3. gore navedene odluke. Pregledom dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su predviđeni radovi mogu tretirati kao radovi tekućeg održavanja koji

neće ugroziti nacionalni spomenik a neophodni su za pravilno i sigurno funkcioniranje objekta i sprečavanje većih oštećenja i ugrožavanja nacionalnog spomenika.

Predviđeni su radovi sanacije ravnog prohodnog krova na predmetnom objektu koji se koristi kao ugostiteljski objekt. Razlog intervencije je popuštanje već postojeće armirano-betonske ploče i hidroizolacije, što može dovesti do većeg oštećenja cijelog objekta i time znatno ugroziti nacionalni spomenik.

Zavod nije izdao suglasnost za izgled i način korištenja same terase.

Zavod je mišljenja da se može dati suglasnost za radove predviđene gore navedenim projektom na način objašnjen u tehničkom opisu i u predmjeru radova, kako bi se spriječilo eventualna veća oštećenja.

Svako odstupanje od projektom predviđenih radova biće sankcionirano prema važećim zakonskim propisima.

Radove je potrebno organizirati i izvesti prema važećim zakonskim propisima o izvođenju radova na nacionalnim spomenicima.

Investitor je dužan obavijestiti Zavod o točnom početku izvođenja predmetnih radova, kako bi Zavod izvršio pravovremen stručni nadzor kao svoju zakonsku obvezu.

9. 12. 2025.			Emina Berberović, Tešanj
--------------	--	--	--------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika se obratila Služba za katastar, urbanizam i imovinsko-pravne poslove Općine Tešanj sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja, a u postupku izdavanja urbanističke suglasnosti za izgradnju stambenog objekta na k.p. br: 1057 K.O. Tešanj I., a po zahtjevu Emine(Mustafe) Berberović iz Tešnja.

Odlukom Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika broj: 06-893/03-2 od 2. srpnja 2003. godine, Gradska cjelina „Stari grad Tešanj“ u Tešnju proglašena je nacionalnim spomenikom i obuhvaća katastarske čestice 901, 902, 896/2 i 897 K.O. Tešanj I. i na nju se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Uvidom u odluku Povjerenstva o proglašenju, kao i kasnije izdanim aktima, utvrđeno je da do sada nije definirana kontakt zona zaštićenog nacionalnog spomenika Stari grad Tešanj, kao i da nisu utvrđene konkretne mjere koje bi se primjenjivale na tom području.

Predmetna katastarska čestica nalazi se u obuhvatu projekta revizije plana revitalizacije i regeneracije stare čaršije integralnog dijela starog grada Tešnja iz 1987. godine i proširenja granice stare povijesne jezgre iz 2002. godine. („Službeni glasnik Općine Tešanj“ broj 2/04 i 4/20) - Zaštićena zona „A“.

Zeničko-dobojska županija, kojoj pripada i Općina Tešanj, nema formiran županijski zavod za zaštitu spomenika, niti bilo koju drugu administrativnu jedinicu, čija bi nadležnost bila rad na nacionalnim spomenicima na području te županije.

Imajući u vidu opisane okolnosti, a nakon obilaska lokacije i uvida u dostavljenu dokumentaciju, Zavod daje sljedeće mišljenje:

- Na predmetnoj lokaciji je moguća novogradnja koja svojim izgledom i gabaritima neće ugroziti Stari grad Tešanj kao nacionalni spomenik, niti narušiti ambijentalnu sliku stare Tešanjske čaršije.
- Zavod je mišljenja da je koeficijent izgrađenosti za predmetnu parcelu neprihvatljiv i da ga je neophodno korigirati na maksimalno 0,5.
- Visinu objekta neophodno je smanjiti za jednu etažu.
- Arhitektonski izraz je korektan i prihvatljiv uz minimalne izmjene (badže na krovu potrebno zamijeniti krovnim prozorima),

Korigirani idejni projekt potrebno je dostaviti Zavodu na uvid, kao i urbanističko-tehničke uvjete koje je definirala Općinska služba Tešanj.

9. 12. 2025.			Agencija Stari grad Mostar
--------------	--	--	----------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i športa obratila se Agencija „Stari grad“ Mostar sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja i suglasnosti za uklanjanje stabla košćele koja je urasla u zidine objekta Agencije „Stari grad“ sa zapadne strane.

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“ br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, članak 1. stavak 3. gore navedene odluke.

Na zapadnoj fasadi objekta Agencije „Stari Grad“ u Mostaru evidentirano je stablo košćele (*Celtis australis*) koje je korijenovim sustavom i deblom uraslo u zidne strukture objekta. Objekt se nalazi unutar zaštićenog područja nacionalnog spomenika „Historijski urbani krajolik Mostara“ te svaka intervencija zahtijeva stručno, konzervatorsko i statičko razmatranje. Zavod je mišljenja da je potrebno hitno pristupiti uklanjanju stabla košćele kako bi se spriječila daljnja, veća oštećenja.

Košćela je dugovječno mediteransko stablo koje može narasti do 20–25 m visine i razviti izuzetno snažan i prodoran korijenov sustav. Raste umjereno brzo u mladosti (20–40 cm godišnje), a tijekom desetljeća stvara kompaktno i agresivno korijenje koje prodire između kamenih fuga i temelja u potrazi za vlagom.

Zbog svoje sposobnosti prilagodbe suhim i kamenitim terenima, korijen košćele širi sehorizentalno i vertikalno, uzrokujući:

- razdvajanje kamenja unutar zida,
- širenje pukotina i deformaciju morta,
- zadržavanje vlage uz zid, što ubrzava eroziju i raspadanje žbuke,
- dodatno dinamičko opterećenje na zid pri djelovanju vjetra.

U slučajevima gdje se stabla košćele nalaze u ili uz zidane konstrukcije, dokumentirani su brojni primjeri dislokacije kamenih blokova, lokalnih urušavanja i raslojavanja fasade.

U predmetnom slučaju, s obzirom na veličinu i starost stabla, vrlo je vjerojatno da su korijeni već duboko urasli u zidnu strukturu i da su djelomično narušili statičku koheziju

- Deblo djeluje kao vertikalna poluga koja prenosi dinamička opterećenja (vjetar, vibracije) u Mostaru kao izrazito vjetrovitom podneblju.
- Vlaga i biološka aktivnost pogoduju raspadanju morta i kamene strukture.
- Truljenje korijena nakon vremena stvara šupljine i gubitak potpore.

Ukoliko se stablo ne ukloni, moguće je progresivno pogoršanje stabilnosti i moguće lokalno urušavanje dijela fasade u sljedećim godinama.

Kako bi se spriječila pojava sekundarnog vlaženja i očuvala stabilnost zida, moguć je sljedeći redoslijed zahvata:

1. Postupno uklanjanje stabla
  - Uklanjati krošnju i deblo u fazama, a korijen tretirati kemijski (herbicidna otopina, vapno) prije fizičkog vađenja, kako bi se spriječila nagla promjena vlage.
2. Zatvaranje korijenskih kanala
  - Nakon vađenja korijena, praznine u zidu i zemlji ispuniti vapneno-pjeskovitim mortom ili glinenim tamponom koji je propustan, ali sprečava prodor površinske vode.
3. Uspostava drenažnog pojasa
  - Uz temelj zida moguće formirati plitki drenažni sloj (šljunak, perforirana cijev) koji odvodi oborinsku vodu od fasade.
4. Sanacija zida i zaštitni sloj.

10. 12. 2025.			Bišćevića ćošak, Mostar
---------------	--	--	-------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i športa obratio se Adnan Hasanagić iz Mostara sa zahtjevom za davanje stručnog mišljenja na projekt tekućeg održavanja Generalnog konzulata republike Turske u ulici Mala tepa broj 24 u Mostaru koji je izradila ovlaštena projektantska kuća „ARHI-PLUS“ d.o.o. Mostar.

Stambena graditeljska cjelina Bišćevića-Lakišića u Mostaru proglašena je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (Odluka Povjerenstva broj: 09-2-92/04-1 od 4. svibnja 2004. godine). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH” br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni kompleks pripada području nacionalnog spomenika, članak 1. stavak 3. gore navedene odluke.

Pregledom dostavljene dokumentacije utvrđeno je da su svi predviđeni radovi isključivo radovi tekućeg održavanja koji neće ugroziti nacionalni spomenik a neophodni su za pravilno i sigurno funkcioniranje objekta.

Predviđeni su sljedeći radovi:

- Sanacija pokrova objekta od lomljenih kamenih ploča,
- Sanacija eventualno oštećene krovne konstrukcije,
- Izrada i ugradnja vanjske stolarije po uzoru na postojeću,
- Izrada i ugradnja ulazne kapije,
- Sanacija avlije kaldrmiranjem po uzoru na postojeće,
- Izrada podova od daske,

- Izrada šišeta po uzoru na postojeće i
- Sanacija zidova i ponovno žbukanje.

Tehnologija i materijali, predviđeni predmjerom radova, sukladni su pozitivnoj praksi za radove na nacionalnim spomenicima.

Zavod je mišljenja da se može dati suglasnost za radove predviđene gore navedenim projektom na način objašnjen u tehničkom opisu i predmjeru radova.

Svako odstupanje od projektom predviđenih radova biće sankcionirano prema važećim zakonskim propisima.

Investitor je dužan obavijestiti Zavod za zaštitu spomenika o točnom početku izvođenja predmetnih radova, kako bi Zavod izvršio pravovremen stručni nadzor kao svoju zakonsku obvezu.

10. 12. 2025.			Čurčiluk veliki 24, Sarajevo
---------------	--	--	------------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i športa obratila se Služba za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša Općine Stari Grad Sarajevo sa zahtjevom za izdavanje odobrenja za postavljanje tende u četiri segmenta iznad četiri ulazna portala za poslovni prostor koji se nalazi u objektu u ulici Čurčiluk veliki broj 24.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i uvidom na licu mjesta utvrđeno je da predmetni objekt pripada obuhvatu nacionalnog spomenika BiH pod nazivom Historijski urbani krajolik Sarajevo («Službeni glasnik BiH», broj 1/21 i 10/21), na koji se primjenjuju mjere zaštite koje su utvrđene Zakonom o provedbi odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini («Službene novine Federacije BiH», br: 2/02, 8/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

Pregledom dostavljene dokumentacije i uvidom na licu mjesta, zavod je mišljenja da se može odobriti postavljanje tende u četiri segmenta iznad portala na objektu u ulici Čurčiluk veliki broj 24, a prema urbanističko-tehničkim uvjetima koje je definirala Općina Stari grad Sarajevo.

Ovo stručno mišljenje odnosi se na aspekt kulturno-povijesnog nasljeđa i vrijedi do isteka roka koji je odredila Općina ili do donošenja Pravilnika sa smjernicama za postavljanje reklama u Historijskom urbanom krajoliku Sarajevo. Investitor je dužan sve ugovorene obveze izmiriti nadležnoj službi Općine Stari Grad Sarajevo.

10. 12. 2025.			Oneščukova broj 24, Mostar
---------------	--	--	----------------------------

Zavodu za zaštitu spomenika dostavljen je zahtjev za davanje suglasnosti na postavljanje svjetleće reklame poslovnice Mado, podružnice broj 8 koja se nalazi u ulici Oneščukova broj 24 u Mostaru.

Historijski urbani krajolik Mostara proglašen je nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 66/19). Na nacionalne spomenike se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Povjerenstva za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH” br. 2/02,

27/02, 6/04 i 51/07). Predmetni objekt pripada području nacionalnog spomenika, članak 1. stavak 3. gore navedene odluke.

Pregledom dostavljene dokumentacije i nakon uvida u poziciju postavljanja svjetleće reklame i njenih dimenzija 110x110 cm sa natpisom MADO, Zavod je mišljenja da se ne može dati suglasnost za postavljanje reklame u predviđenom obliku i veličini, jer bi svojim izgledom i pozicijom narušila prostorni i vizualni integritet nacionalnog spomenika.